

**ΘΕΜΑ: «Η Ελληνίδα Αγρότισσα και τα Επιχειρησιακά
Προγράμματα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης
και Τροφίμων».**

Κυρίες και κύριοι,

Καλημέρα σας,

Είμαι ιδιαίτερα ικανοποιημένος, διότι μου δίνεται η δυνατότητα να αναφερθώ για άλλη μια φορά στη γυναικεία παρουσία στην ύπαιθρο θέμα ιδιαίτερα σημαντικό και ευαίσθητο και στη σημασία που δίνει το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στο ρόλο της Ελληνίδας Αγρότισσας.

Η ισότητα ανδρών και γυναικών αποτελεί βασική αρχή η οποία υπογραμμίζεται από τη συνθήκη του Αμοτέρνταμ, σύμφωνα και με τις κατευθυντήριες γραμμές για τα προγράμματα της προγραμματικής περιόδου 2000-2006.

Η ένταξη της σε όλες τις πολιτικές δεν αποτελεί πλέον επιλογή αλλά υποχρέωση.

Σύμφωνα με τον ορισμό του Συμβουλίου της Ευρώπης η ένταξη της ισότητας σε όλες τις πολιτικές (gender mainstreaming) είναι η αναδιοργάνωση, βελτίωση, ανάπτυξη και η αξιολόγηση της διαδικασίας άσκησης πολιτικής, έτσι ώστε η οπτική της ισότητας των φύλων να ενσωματωθεί σε όλες τις πολιτικές σε όλα τα επίπεδα και τα στάδια πρόγραμμάτισμού από τους φορείς που εμπλέκονται στην άσκηση των πολιτικών.

Η στρατηγική αυτή συνεχίζεται και σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές για την Αγροτική Ανάπτυξη 2007-2013 μία από τις δράσεις κλειδί για την βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και την ενθάρρυνση της διαφοροποίησης είναι η ενθάρρυνση εισόδου γυναικών στην αγορά εργασίας με πρωτοβουλίες οι οποίες μπορεί να περιλάβουν την ανάπτυξη υποδομών φροντίδας παιδιού σε συνδυασμό με πρωτοβουλίες ενθάρρυνσης δημιουργίας μικρών επιχειρήσεων που έχουν σχέση με αγροτικές δραστηριότητες.

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΥΠΑΙΘΡΟΣ

Οι γυναίκες της υπαίθρου στην Ελλάδα αποτελούν το ήμισυ περίπου του αγροτικού πληθυσμού και είναι ένα σημαντικό δυγαμικό που συμμετέχει στην παραγωγική διαδικασία και την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών.

Σύμφωνα με μελέτη που εκπονήθηκε για λογαριασμό του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων διαπιστώνεται ότι ενώ οι γυναίκες υπερτέροιν των ανδρών στο σύνολο της χώρας (51,3% γυναίκες και 48,7% ανδρες το 1998), στις αγροτικές περιοχές ο αριθμός των ανδρών εξισορροπεί αυτόν των γυναικών. Αυτή η τάση φαίνεται να στηρίζει τις ενδείξεις ότι υπάρχει σημαντικό έλλειμμα γυναικών στις ορεινές όπως και στις γεωργικά ανεπτυγμένες περιοχές, όπου οι γυναίκες τις εγκαταλείπουν για την εξεύρεση καλύτερης, 'καθαρότερης' και υψηλότερου προφίλ απασχόλησης.

Παρόλα αυτά, πρέπει να θεωρηθεί ως ενθαρρυντικό το γεγονός ότι ο ρυθμός εισόδου των γυναικών από την ύπαιθρο όπως και των ανδρών φαίνεται να μειώνεται σημαντικά – κατά ένα τρίτο για τους ανδρες και κατά ένα δεύτερο για τις γυναίκες – κατά την περίοδο 1993-1998 σε σχέση με την περίοδο 1985-1993. Αυτή η τάση μπορεί να αποδοθεί κατά πρώτον στο γεγονός ότι οι αστικές περιοχές εμφανίζουν σημαντική αύξηση της ανεργίας, ενώ την ίδια στιγμή επεκτείνονται οι πολιτικές και τα μέτρα για την εγκατάσταση και την στήριξη των νέων αγροτών και αγροτοσών στις αγροτικές περιοχές.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Σε γενικές γραμμές οι απασχολούμενοι στον αγροτικό τομέα έχουν ανεπαρκή εκπαίδευση και κατάρτιση, ενώ άλλωστε το πρόβλημα της χαμηλής εκπαίδευσης των αγροτών θεωρείται ως ένα από τα βασικά διαρθρωτικά προβλήματα για την ανάπτυξη του αγροτικού χώρου.

Τα τελευταία χρόνια ο επήσιος ρυθμός αύξησης των ανδρών αλλά και γυναικών με τριτοβάθμια εκπαίδευση αυξάνεται κατά 11% και 12% αντίστοιχα. Πιο αργά αυξάνεται ο αριθμός των ανδρών και γυναικών με δευτεροβάθμια εκπαίδευση (4,4% για τους ανδρες και 7,5% για τις γυναίκες). Αντίστροφα, μειώνεται γρήγορα ο αριθμός των ανδρών και γυναικών με πρωτοβάθμια ή καθόλου εκπαίδευση.

Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

Η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα κατά τα έτη 1997-2004 μειώνεται σε σημαντικό ποσοστό αλλά διαπιστώνεται ότι αυξάνεται σημαντικά το ποσοστό απασχόλησης στις ηλικίες 26-44 ετών και μειώνεται το ποσοστό στις ηλικίες από 65 ετών και άνω.(πηγή ΕΣΥΕ).

Το ποσοστό των ανδρών απασχολουμένων στον αγροτικό τομέα στις αγροτικές περιοχές της χώρας φθάνει το 51% του συνόλου, ενώ αντίστοιχα το ποσοστό των γυναικών ξεπερνά το 66%.

Θα ήθελα να επισημάνω ότι τα τελευταία χρόνια παραπορείται σημαντική πρόοδος στην βελτίωση και ανάδειξη του ράλου της γυναικάς της υπαίθρου στην κοινωνική και οικονομική ζωή και η συμμετοχή των γυναικών στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό παρουσιάζει συνεχή αύξηση (27,1% το 1981, 35,7 % το 1991).

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων αποδέχεται και αντιμετωπίζει την αγρότισσα όχι σαν απλή βοηθό του αγρότη, αλλά ως συνεργάτη, συνεταίρο και ως ανεξάρτητη επαγγελματία.

Για το λόγο αυτό μέσα από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα που υλοποιεί στο πλαίσιο του 3^π Προγραμματικής περιόδου στοχεύει και στη στήριξη της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας μέσα από την ενίσχυση ποικίλων δράσεων, με σημαντική χρηματοδοτική βαρύτητα.

A. Στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη- Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000- 2006»(Ε.Π ΑΑ-ΑΥ) και με δεδομένο ότι οι γυναίκες έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε όλα τα ιδιωτικά μέτρα και δράσεις του προγράμματος, υιοθετήθηκαν πρακτικές βαθμολογικής πριμοδότησης των υπόψηφιων γυναικών – επενδυτών:

- **Στο Μέτρο 1.1 «Επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις»**
- **Στο Μέτρο 2.2 «Βελτίωση της υλοτόμησης, μεταποίησης και εμπορίας των δασοκομικών προϊόντων – Επενδύσεις και επενδυτικά σχέδια από φυσικά πρόσωπα μέχρι ποσού 5.900€**
- **Στο Μέτρο 3.1 «Εφάπαξ πριμοδότηση πρώτης εγκατάστασης νέων γεωργών**

Στον Άξονα 7 τα Μέτρα :

- 7.2 «Δημιουργία Υπηρεσιών Διαχείρισης Εκμεταλλεύσεων»
- 7.4 «Βασικές υπηρεσίες για την αγροτική οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό»
- 7.6 «Διαφοροποίηση των γεωργικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη γεωργία για να παρασχεθεί η δυνατότητα δημιουργίας πολλαπλών δραστηριοτήτων και η απόκτηση εναλλακτικών εισοδημάτων»
- 7.9 «Ενθάρρυνση των τουριστικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων»
- 7.11 «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων»
- 7.13 «Επενδύσεις για τη βελτίωση και τον εξορθολογισμό υλοτόμησης, μεταποίησης και εμπορίας των δασοκομικών προϊόντων»

Παράλληλα στα Μέτρα που αφορούν την ενίσχυση επιχειρηματικών δράσεων (αγροτουρισμός, μικρές επιχειρήσεις αγροτικού και λοιπών τομέων της οικονομίας, επενδύσεις σχετικές με τη σύγχρονη τεχνολογία) στις αναμενόμενες επιπτώσεις στην απασχόληση, αξιολογούμε ευνοϊκότερα τις δημιουργούμενες θέσεις εργασίας γυναικών.

Η βαθμολογική πριμοδότηση κυμαίνεται από 1 έως 5 βαθμούς. Η εφαρμογή αυτής της πρακτικής είχε σημαντική επιτυχία όπως αποδεικνύεται από τη συμμετοχή των υπόψηφίων γυναικών επενδυτριών στα αναφερόμενα μέτρα.

Ειδικότερα στο Μέτρο 1.1 το ποσοστό των εγκεκριμένων σχεδίων γυναικών φθάνει το 22,6%.

Στο Μέτρο 2.2 το ποσοστό των εγκεκριμένων σχεδίων γυναικών φθάνει το 11,5%, όταν το μέτρο θεωρείται ότι αφορά μόνο άνδρες (δασεργάτες).

Στο Μέτρο 3.1 το ποσοστό των εγκεκριμένων γυναικών «νέων γεωργών» φθάνει το 31%.

Στα Μέτρα του Άξονα 7 το ποσοστό στο σύνολο της χώρας φθάνει το 26%, ενώ σε απομακρυσμένες περιοχές φθάνει και το 37%.

Ειδικότερα διατίστωνται το ενδιαφέρον των γυναικών – επενδυτριών στα Μέτρα 7.6 και 7.9 με τα ποσοστά να φθάνουν το 37% .

Τα πιο υποστά συμμετοχής των γυναικών στις εγκεκριμένες προτάσεις ιδιωτικών έργων του Άξονα 7 κατά Περιφέρεια στα ΟΠΑΑΧ του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων διαμορφώνονται όπως παρακάτω :

<u>Περιφέρεια</u>	<u>Ποσοστό συμμετοχής</u>	<u>%</u>
Απτικής	"	41,00
Κρήτης	"	25,00
Θεσσαλίας	"	17,39
Δυτικής Μακεδονίας	"	28,53
Πελοποννήσου	"	24,14
Δυτικής Ελλάδος	"	30,43
Βορείου Αιγαίου	"	35,11

Νοτίου Αιγαίου	"	33,33
Ανατολ. Μακεδ. & Θράκης	"	24,00
Κεντρικής Μακεδονίας	"	10,81
Στερεάς Ελλάδος	"	12,50
Ηπείρου	"	19,35
Ιονίων Νήσων	"	32,60

Τα αντίστοιχα ποσοστά συμμετοχής των γυναικών στις εγκεκριμένες προτάσεις ιδιωτικών έργων στα ΟΠΑΑΧ των ΠΕΠ σύμφωνα με τα μέχρι σήμερα στοιχεία διαμορφώνονται όπως παρακάτω:

Περιφέρεια	Ποσοστό συμμετοχής	%
Ανατολ. Μακεδ. & Θράκης	"	30,77
Κρήτης	"	24,22
Θεσσαλίας	"	20,31
Δυτικής Μακεδονίας	"	46,67
Πελοποννήσου	"	25,53
Δυτικής Ελλάδος	"	22,73
Νοτίου Αιγαίου	"	33,82
Κεντρικής Μακεδονίας	"	16,00
Στερεάς Ελλάδος	"	35,3
Ηπείρου	"	32,08

Παράλληλα μέσα στο 2005 διοργανώθηκαν δύο ημερίδες μια στην Ξάνθη και μια στο Ηράκλειο με θέμα «Η υποστήριξη και η ενίσχυση του ρόλου της Γυναίκας στο νέο μοντέλο για την Αγροτική Ανάπτυξη» με σκοπό την ενημέρωση των γυναικών για τις επιπλέον πριμοδοτήσεις και την μεγαλύτερη συμμετοχή τους στα προγράμματα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Ο Έξονας 7 τα γυνωτά ΟΠΑΑΧ του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων θα προκηρυχθούν για δεύτερη φορά μέχρι το τέλος Οκτωβρίου.

Β. Στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER + 2000-2006» αξιοποιούνται οι ευκαιρίες κύρια στις αγροτουριστικές δραστηριότητες, με διακρηγμένο στόχο την προώθηση των ίσων ευκαιριών και την ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας.

Γ. Ακόμη ανάλογες ευκαιρίες εμφανίζονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιεία 2000- 2006» όπως στη μεταποίηση και εμπορία αλιευτικών προϊόντων και στις υδατοκαλλιέργειες, στο «Έγγραφο Προγραμματισμού Αγροτικής Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.Α) όπως στις δράσεις της Πρόωρης Συνταξιοδότησης και της Εξιωτικής Αποζημίωσης στους κατοίκους μειονέκτικών και απομονωμένων περιοχών.

Θα ήταν παράλειψή μου να μην αναφέρω ότι είμαστε προ των πυλών για την 4^η Προγραμματική Περίοδο (2007-2013) και να επισημάνω ότι βούληση της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου είναι η στήριξη της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας με κάθε τρόπο και μέσα από τη νέα Προγραμματική Περίοδο.

Είναι γενικά αποδεκτό ότι η συγκράτηση του γυναικείου πληθυσμού στις αγροτικές περιοχές αποτελεί το κλειδί και για τη διατήρηση του αγροτικού πληθυσμού και η ισότητα ευκαιριών μεταξύ των δύο φύλων συνδέεται άμεσα με τη συγκράτηση του πληθυσμού στον αγροτικό χώρο, τη δημογραφική ενδυνάμωση της υπαίθρου και την καλύτερη εκμετάλλευση των παραγωγικών πόρων.

Η άρση των ανισοτήτων ευκαιριών αποτελεί, ως διαδικασία, αναγκαία συνθήκη της πολυλειτουργικότητας του αγροτικού χώρου και της αγροτικής ανάπτυξης. Η άρση των ανισοτήτων μπορεί να οδηγήσει άμεσα στην δημογραφική ευρωστία και την βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής δραστηριοποίησης των ανδρών και των γυναικών στον αγροτικό χώρο.